

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Bokopist se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Načrt postave, ki vredi in pospešuje kmetijske in gozdarske koristi na Štajarskem.

(Dalje.)

Družba, ki se naj osnuje, naj ne stoji na podlagi društvenih pravil, kakor dosedanje družbe, ampak na podlagi deželne postave. Nje osrednji odbor ne dobi po takem pravice, da zastopa le koristi določenega števila kmetovalcev t. j. društvenikov svojih, ampak koristi kmetovalcev cele dežele in zato odpade doklada posameznih, torej vsaka društvenina. Iz tega pa pride to, da dobi nova družba značaj urada. Na strani osrednjega vodstva naj stojé potem v vsacem okraji cele dežele pomožni odseki — kmetijske okrajne komisije — in njim na čelu predsedniki, ki se ne volijo, kajti na volitve se ni zanesti, ali oni stojé pod nekim zaupnim nadzorovanjem t. j. pod osrednjim vodstvom ter imajo v toliko pravice in dolžnosti, da jim je mogoče s kmetovalci biti v vedni in ozki dotiki ter izvedeti njih želje in potrebe ob enem pa vse ono ukreniti, česar je treba ali kar je koristno za njih nalogo ter občevati redno z osrednjim vodstvom. V to pa jim mora postava določiti ona sredstva, katerih jim je pri njih opraviu treba.

Naj se to izpelje, namerava štajarski deželni odbor prihodnjemu deželnemu zboru priporočiti načrt postave, ki velja za vojvodino štajarsko ter vredi naredbe za pošpevanje kmetijskih in gozdarskih koristi, da ga sklene, kakor to terjá naša ustava. Po tem načrtu postave storé vse občine v sodnijskem okraji vkup kmetijsko okrajno skupino (podružnico). Na čelu te okrajne skupine stoji kmetijska okrajna komisija (podružnični odbor). Vsako leto najmanj enkrat snide se v Gradci zbor odposlancev (občni zbor) in na-nj pošljejo okrajne skupine svojega načelnika in še vsaka po enem odposlanci. Iz zbora odposlancev sestane se deželni kmetijski svet (osrednji odbor) in da opravlja posle, za to se postavi

deželni kmetijski urad (družbin urad). Vrh tega pa se imenuje še iz dež. kmetijskega sveta stolni prisvét deželnega odbora. Na čelu kmetijskega sveta stoji predsednik in dva namestnika njegova.

Vsakdo lahko izpozna, da se ta načrt za novo postavo naslanja na razvrstitev kmetijske družbe, ki se je pri ljudstvu že do dobra vdomačila in da meri na to, naj se družba ne zamota preveč in si ljudstvo že naprej lahko razmodri celo razvrščenje nove naredbe.

„Kmetijska okrajna skupina“ (podružnica) obhaja vsako leto vsaj po dva občena zbora in sicer pred in po zboru odposlancev. Na tak občni zbor pošlje vsaka občina v okraji enega ali več zaupnih mož. Le-te zaupne može izvoli občinski zastop vsake občine na 6 let. Oni so potem zaupni može ob enem za okrajno skupino pa tudi kmetijske okrajne komisije, vsak v svoji občini. Občni zbor okrajne skupine sestavlja se iz načelnika okr. skupine in njegovega namestnika in oba imenuje deželni odbor po predlogu okr. zastopa na 6 let ter potem še iz 12 udov, katere jemlje deželni odbor iz posameznih občin v okraji tako, da pride iz vsake občine vsaj eden zaupni mož. Ako ima okraj 12 občin, izbere dež. odbor si zaupne može tako, da jih je iz vseh blizo enako število. Občni zbor skupine skliče načelnik ali njegov namestnik in vodi ga na podlagi upravnega reda, ki ga potrdi deželni odbor. Delo občnega zbora okr. skupine obsega volitev v okrajno komisijo in v zbor odposlancev ter še posebno to, da izdela na zahtevanje cesarskih in samoupravnih uradov presodbe svoje, da predlaga lastne nasvete v kmetijskih in gozdarskih stvaréh, da prireja kmetijske in gozdarske razstave, ali le-te samo tedaj, ako privoli va-nje dež. odbor.

Na čelu kmetijske okrajne skupine stoji „okrajna komisija“ (podružnični odbor). Ona se sestavlja iz načelnika okrajne skupine in njegovega namestnika ter treh ali peterih

udov voljenih v občnem zboru okrajne skupine. Njo zastopa na zunaj načelnik skupine, isti skliče nje seje in vodi le-te na podlagi upravnega reda, ki ga izdela dež. odbor. O vsaki seji in o vsakem zboru se napravi zapisnik. Vsa pisma okr. komisije in okr. skupine podpisuje načelnik. Ako je načelnik zadržan, pa je to dolžnost njegovega namestnika. Kmetijske okrajne komisije dajo na zahotevanje cesarskih in samoupravnih okrajnih uradov le-tem strokovjaški svet in so tudi dolžne dati svoje presodbe, ako zahoteva od njih tako osrednji odbor ali katera izmed drugih uradnih. Ako tjerja kateri urad, naj se stvar, o kateri je že dana presodba, spravi pred občni zbor skupine, tedaj mora načelnik to tudi storiti. V delokrog okr. komisij spada nadalje to, da stavijo same predloge o kmetijskih in gozdarskih rečeh v občnem zboru okr. skupine, da delajo na pospeševanje kmetijstva in gozdarstva ter sklicujejo kmetijska zborovanja v okraji, da se posvetuje v njih o krajevnih kmetijskih vprašanjih in poučevanju pridelovalcev. Kmetijske okrajne komisije so dolžne brez pogoja izvrševati naročila dež. odbora, oziroma dež. kmetijskega urada.

„Zbor odposlancev“ (Občni zbor) obstoji iz udov dež. kmetijskega sveta, načelnikov in enega odposlanca izmed vsake kmetijske okr. skupine ter se snide vsako leto najmanj enkrat v Gradci na klic predsedništva dež. kmetijskega sveta. Le-ta more sklepati, ako je več, kakor polovica okr. skupin zastopanih, bodi že po načelniku, bodi po odposlancih, tedaj vsaj po enem zastopniku. Na zahotevanje vlade ali dež. odbora, kakor tudi po sklepu dež. kmetijskega sveta, slednjič na željo vsaj 10 okrajnih skupin sklicati je občni zbor po predsedništvu dež. kmetijskega sveta izredna seja. V delokrog zbora odposlancev spadajo vsa vprašanja v kmetijskih in gozdarskih stvaréh, posebno pa to, da dajo svojo presodbo o vprašanjih, katero stavi vlada, dež. odbor ali dež. kmetijski svet; samostalni predlogi, ki jih stavi o enacij rečeh kaka okr. skupina ali tudi posamezni ud, vendar morajo se zadnji osem dni pred zborovanjem naznaniti dež. kmetijskemu svetu; volitev 12 članov v dež. kmetijski svet na 6 let. Pri tej volitvi ni treba zboru odposlancev onih 12 členov vzeti iz svoje srede. Upravni red za zbor odposlancev odloči dež. odbor v soglasji z vlado. (Konec prih.)

Trgatev v Slavonskih goricah l. 1891.

Prav po evangelijski priliki ti stojijo v Slavoniji že na vse zgodaj delavci s košarami, kodunjami, vedricami in drugimi posodami na določenih krajih, da si jih vinogradnik zamore najeti, kolikor jih potrebuje. Za trgatev ali

„berbo“ izbere si gospodar za „berače“ le one delavce, ki so mu med letom pridno dohajali vinograd obdelovati. Na 6—7 trgačev najme si po dva krepka fanta (momaka) za „čabraša“. Njujin posel bode nabrano grozdje v nastavljenih kiblah (čabrih) že naproti z rogljačami in pehavniki dručkati in mečkati, potem pa to zmes (zdručkanje ali zdrozgalico) v tam pripravljene sode zlivati ali pa h kleti nositi in v tam stoječo kad spravljati. Naših brent (put) tam ne poznajo. Čabraša nosita svoj „čabar“ (kiblo) na drogu, kakor sta oglednika prinesla orjaški grozd iz obljubljenе dežele v arabsko puščavo. A ta „čabar“ meri k večjemu do 30 bokalov, tako da naša čabraša, kakor se mi zdi, premalo peze čutita. Vendar plače služita čabraša na den po 80 kr., berači pa le po 40 kr. Najboljšo a tudi najtežavnejšo službo ima pa „gazač“, ki služi po 1 gld. na den, ter dobiva „rakije“ (žganjice) ali pa vina, kolikorkrat le za-njo prosi. Da pri tem ne pozabi na sam sebe, smeš mi verjeti, Ima pa gazeč res čudno delo. Poleg velike kadi, v katero voznik vozi, čabraši (naši brentači) pa nosijo zmečkano grozdje, stoji manjša kad, ki ima dvojni pod ali dvojno dno. Zgornje dno, ki leži nad kadnim čepom ali jedno podlan nad spodnjim podom, je navrtano in luknjičasto, spodnji pod pa je seveda dobro zadelan. Med tema dnoma nabira se mošt, katerega je gazeč (teptač) iz grozdja izmečkal. Vedi, da stiskalnic ali preš pred desetimi leti tam doli še celo niso poznali. Naš gospod doktor so si bili sicer pred par leti dali napraviti leseno prešo, ki jim pa slabo sestavljena, nikakor ni mogla dobro služiti. Letos kupili so si na Zagrebški razstavi železno stiskalnico najnovejše iznajdbe (za 120 gld.) a ker je fabrikant pred sklepom „izložbe“ ni mogel oddati, spravljali so grozdje to leto še po tem-le starem slavonskem načinu. Gazeč z zavihanimi bregešami držal je v svoji kadi vrečo (žakelj), v kakoršnem trgovci kavo dobivajo, nastavljeno. V njo (vrečo) vsipal mu je viničar, ki je poslovođa pri tem delu, z vedrico dručkanega (mečkanega) grozdja, zajetega iz poleg stoječe kadi. Gazeč zdaj zavije do polovice z zdrozgalnico napolnjeno vrečo, ter začne po njej z vso silo skakati, tako da sladek mošt glasno curlja skoz luknjičasto dno v spodnji oddelek te kadi, odkodar se je takoj spodlival v velike sode. Ko se je vsopihanemu gazeču zdelo grozdje v vreči dovolj preteptano ali zgaženo, stisnil je spodnji konec vreče z nogami (s stopali), z rokami je pa masno vrečo sukali in ožemaval, kolikor je vedel in znal. Na to stresel je tako „oprešano“ grozdje v tretjo, največo kad ter si je dal vrečo vnovič z grozđem iz prve kadi do pol napolniti. Tako ti je šlo ves dragi dan. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Jesenska opravila.

(Konec.)

Lepo sadje se vedno lahko drago prodava in mislim, da bode tudi tebi in tvojim bolje dišal žlahtni mošancelj, sočni kosmač, kakor stara „jevšnica“ ali pa zeleni najgelč, da se ti bodo plemenite maslenke bolje prilegle, kakor navadne „komrice“. Pa ko bi se tudi pripetilo, da bi se kedaj sadje ne dalo lahko prodati, saj se da posušiti ali porabiti za mošt, ki je posebno iz plemenitih jabolk ali pa dobrih moštnih hrušek izvrsten, mnogo boljši, kakor navadni lesnikovec. Ker je žalibog vedno manj vina, je upati, da se bode sadni mošt prav drago prodaval. Saj za letos že sedaj po 25 fl. polovnjak plačujejo, torej dražje, kakor včasih vino. Kak lep denar torej iz vinograda, ki enkrat nasajen, vsaj petdeset let trpi, pa ga ni treba okopavati, ne obrezovati ali vezati!

Lahko torej razvidiš, da je tudi sajenje in oskrbovanje dreves preimenitno delo, ki se nikakor odlagati ne sme. Najpripravnejši čas za sajenje je ravnokar tukaj, ker jesensko sajenje je mnogo boljše, kakor spomladno. Posebno pa letos, ko nam je Bog dal ugodno in milo jesen, da se je drugo delo lahko opraviti dalo, se nikakor ne moreš izgovarjati, da nimaš časa; kakor moraš čas imeti za košnjo, trgatve, setev, tako tudi za sajenje dreves. Saj tudi to delo ni nič manj potrebno, pa se mnogo hitreje lahko opravi. V enem samem dnevu lahko s svojim hlapcem najmanj dvajset dreves dobro vsadiš. In ko bi ti tudi žlahtnega drevja za sajenje manjkalo, se še vsejedno ne moreš izgovarjati, da ne moreš saditi, ker nimaš kaj. Ako ni v tvojem gozdu sadnih divjakov, najdeš jih morda v sosedovem, ki ti jih bo na prošnjo gotovo rad nakopati pustil. Res je, da gozdni divjaki niso dosti vredni, ker slabo vkoreninjeni in zastareli, toda najdejo se pa tudi taki, ki dobro presajeni tudi rasejo. Tudi naši predniki so le v gozdu divjake kopali pa so si vendar mnogo sadnega drevja vzgojili.

Seveda je mnogo bolje, če se sadijo drevesa, ki so iz pečke pravilno vzgojena, a če teh ni, so tudi gozdni divjaki stokrat bolji, kakor nič. Nasadi vsako jesen nekaj in v malih letih bode tvoje posestvo lepo zasajeno, v kratkem bodeš imel mnogo veselja, mnogo koristi, tako, da bodeš prepričan da je „Nimam časa“ prav nespameten izgovor. H.

Sejmovi. Dne 7. novembra na Ponikvi. Dne 9. novembra v Selnici pri Mariboru. Dne 10. novembra v Šmartinu pod Vurberkom. Dne 11. novembra v Ormoži, na Malih Rodnah, v Lipnici, v Marenbergu, v Šmartinu pri Slov.

Gradei, v Šmartinu na Paki, v Oplotnici, v Hočah in v Laškem trgu. Dne 14. novembra v Poličanah (za svinje.)

Dopisi.

Iz Dravskega polja. (Nóva šola.) Da so šole dandanašnji dan potrebne za izgojo mladine, priznal bode vsaki državljani in da se šole v današnjih časih zidajo že v malih vaséh, moramo z zadovoljnostjo priznavati. Človek še le v poznejših letih sprevidi, kako potrebne so šole tudi za kmeta, da vsaj pisati in čitati zna. Tudi pri nas v Selu, okraj Ptuja, imeli smo šolo, katera pa je žalibog lansko leto pogorela. Na vrlo prizadevanje naših občanov se je letošnje leto sezidala nova dvorazredna šola, katera je bila dne 18. septembra 1891 popoldne ob 3. uri po prečastitem gospodu župniku P. Benediktu Hrtišu slovesno posvečena. Po cerkvenem opravilu zbrali so se šolska mladina z učitelji, krajni šolski svet, občinstvo in nekateri gostje iz Ptuja v krasno okinčanej sobi. Preblagorodni gospod okrajni glavar dr. vitez Scherer je v svojem govoru tem povodom povdarjal zasluge krajnega šolskega sveta, posebno njegovega načelnika gospoda Vogrinca, ki so si jih vsled svoje požrtovalnosti pridobili za dozidanje tako važnega zavoda. Na to je blagorodni gospod okrajni šolski nadzornik Ranner priporočal staršem kot prvim odgojiteljem otrok mladino v skrb in svetoval, da naj ti v prvej vrsti podpirajo gospoda učitelja v izvrševanju njegovih trudapolnih dolžnosti, ter je napil sklepčno presvitlemu vladarju s trikratnim „živio“. Dalje je prečastiti gospod župnik P. Benedikt Hrtiš razlagal pomen šolskega poduka v današnjih časih in priporočal složnost med šolo in cerkvijo, ter povdarjal težavno in odgovorno službo ljudskih učiteljev. Vsem dobrotnikom in udeležencem se je v imenu šolske mladine zahvalila učenka Rozalija Reisinger. Po slavnosti bil je skupen obed, katerega so se razven že navedenih udeležili nastopni gospodje: dr. Kleinsaser, okrajni zdravnik, Bezdek, stavbinski pristav, obitelj Osterbergerjeva iz Ptuja, župan Šoštarič iz St. Vida, stavbinski mojster Čeloti iz Ptuja in nekaj domačih občanov. S tem bila je ta izredna slavnost zaključena. Sklepčno izrekamo vsem udeležencem, posebno preblagorodnemu gospodu okrajnemu glavarju vitezju Schererju, gospodu šolskemu nadzorniku Rannerju in sploh vsem, ki so to slavnost s svojo udeležbo počastili in domačemu gospodu učitelju Reisingerju za krasno okrašenje šolskega poslopja presrčno za hvalo in želimo, da bi bil ta novi zavod narodu in domovini v blagor in korist.

Iz Rogateca. (Ali dobimo skorej čitalnico?) Povsod med Slovenci se že nahajajo

čitalnice ali kaka druga slična društva, jasen dokaz, do so še Slovenci že začeli zavedati svoje narodnosti ter se poprijeli onega pripomočka, ki njih more edino rešiti silnega potujčenja. A žalibog je še vendar veliko krajev, kjer ljudstvo še spi, ali si pa še ne upa javno nastopiti s svojim narodnostnim prepričanjem; in tukaj sem spada tudi naš rogački okraj, ki istotako še nima čitalnice. Vendar pa bi se motil, kdor bi mislil, da pri nas nemamo navdušenih mož, ki bi bili pripravljeni požrtovati se za narodne težnje. Ravno nasprotno bodi na čast teh mož povedano, da se je imel pisatelj teh vrst, obče vaje z narodom, sam priliko prepričati, da so tla že v mnogoterem oziru pripravljena, ker je med kmečkim ljudstvom njih mnogo, ki bi radi pristopili k čitalnici, ko bi njo le imeli. Kaj je pa vzrok, da je vendar še nemamo? Krivo je pač to, ker se preveč bojimo truda, katerega stane vsako, posebno pa še tako imenitno početje. A ravno v tem veljajo nam besede pesnikove, ki pravi: Res je začetek trud. Tega ne vstrašite se, moč neizmerna je sklep. Začeti bi torej samo morali, začeti, in potem bi morebiti ta trud ne bil tolik, kakor se vidi na prvi pogled. Le premislimo sledeče: Glavna stvar in prvi pogoj društva, kakor je čitalnica, je ta, da pristopi dosti udov; teh pa mislimo, ne bi nedostajalo, ko bi se edenkrat za vselej odgnali predsodki, ki njih imajo ljudje proti takim napravam. S čitalnico — ni namreč treba, da bi morala biti ravno v zvezi s krčmo — bi bilo ljudstvu tudi v gospodarstvenem oziru pomagano; zakaj kmetje bi našli v čitalnici mnogo koristne zabave, tako da bi njim ne bilo treba nje po gostilnicah za drag denar iskati. In vi pridni mladeniči, ki po nedeljah po poznem opravilu čakate popoldanske službe Božje, bi ne bilo lepo in koristno, ko bi ta prosti čas porabili v čitalnici, kjer bi dobre knjige in časnike prebirali? Drugo vprašanje bi pa bilo potem gledé prostora, kjer bi naj bila čitalnica. Tudi zaradi tega nam ni treba obupati; saj ima vendar okolica v trgu narodno šolo, ki bi se dala po izgledu drugih krajev ob ednem tudi porabiti za čitalnične prostore. Tako bi torej morebiti ne bila pretežka naloga, ko bi se kdo poprijel te ideje in jo uresničil, ustanovivši nam čitalnico. Mi in potomci naši bili bi mu hvaležni!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kakor se je doslej določilo, snidete se delegaciji letos na Dunaji v ponedeljek dne 9. novembra in svitli cesar vzprejme jih slovesno dne 11. novembra, ogersko ob 12. in avstrijsko ob 1. uri opoldne. — V državnem zboru se razpravlja sedaj proračun naučnega ministerstva in gg. poslanci

objavljajo pač marsikatero željo svojih volilcev, minister pa jim sicer obeta, da se bode gledalo na-nje, ali mi storimo s poslanci vred dobro, če mu ne verjamemo veliko na njegove besede. — Baron Morsey, ud „kluba konservativcev“, je uprašal vladu v drž. zboru, ali ji je znano, kako se na vzhodnem delu štajarske dežele, od Radgone gori in doli, ropa in da roparji izbeže čez mejo na Ogersko. Treba bode v resnici izdatne pomoči zoper te roparje, domače in tuje. — Na Koroškem ravna jo sem ter tje prav oblastno s podružnicami sv. Cirila in Metoda ter jim dovolijo zborovanje ali iz vzporeda izbrišejo vse razun — pozdrava od strani predsednika. Tak je tisti „deželni mir“, ki se toliko hvali od strani nemških poslancev! — „Narodna - napredna stranka“ na Kranjskem dela na to, naj izstopijo slov. državni poslanci iz „kluba konservativcev“ in iz večih mestec in trgov pritrjujejo temu „volilci“, ali hudo mušni ljudje vedo, da so to le — agentje „Slavije“. Mi ne vemo, kaj je na tem resnice, toliko pa znamo, da sedaj ni čas ugoden za to, da se osnuje „jugoslovanski klub“. Tak bi bil pač po volji nemških liberalcev, kajti potem dobimo nemško liberalno vladu. — Na Goriškem imajo neki prav slabe ceste in je poslanec dr. Gregorčič predlagal v drž. zboru, naj stori tudi država več za vzboljšanje cest, saj so potrebne tudi za vojaške namene. — V Trstu je imelo uni dan laško šolsko društvo, „La lega nazionale“, svoje zborovanje in je društvu poslej predsednik odvetnik dr. Piccoli. Pri zborovanji samem pa ni bilo posebno živahno, saj pa je to društvo tudi nepotrebno, peto kolo pri vozu. — Za zapadni del Istre je bil uni teden čas ljute volilne vojske, a zmaga je tokrat na strani Hrvatov, kajti dr. Laginja, vrli Hrvat, je izvoljen za drž. poslanca s 108 proti 104 glasom, katere je dobil laški marki Polesini. Živio! — V tem, ko sta že izvoljena ogerski primas in nadškof Kaloški, oba ljuta Madjara, ostane še Zagreb brez nadškofa. Najbrž ne more vlada prodreti s kacim madjaronom; ni pa skorej dvoma, da se ji nazadnje vendar le izide po volji. — Ogerska vlada dela na to, da se na naših krajarjih in deseticah izpremenijo napisi in sicer tako, da bode na njih razvidno, da je ogerska država enaka avstrijski t. j. da ni več avstrijskega cesarstva, ampak le še „avstro-ogerska monarhija“. To bi bilo smešno, da bi ne bilo ob enem že tudi žalostno nasilje nadutih Madjarov.

Vunanje države. Vse kaže na to, da se bliža še žalostniša doba za sv. očeta v Rimu, kajti laški framasoni so zdaj na tem, da se postavi poglavar katol. cerkve pod laško postavu t. j. da ga lahko pokličejo pred sodnijo, kakor vsacega drugega človeka, ki živi v Italiji. Če jim to obvelja, potem ne ostane sv. očetu druga,

kakor da se izselijo iz Rima. — V Rimu zboruje sedaj „mirovni shod“ t.j. zveza poslancaev iz vseh evropskih držav, največ pa italijanskih ter se posvetuje v njem o tem, kako da bi bilo mogoče odpraviti vojske. No zoper to bi ne imel sicer človek ničesar, toda to je prazno delo ter ne bode nobena vlada dala kaj na sklepe tega shoda. Vojske so bile pa bodo še tudi poslej. — Francosko ministerstvo je bilo one dni blizu na tem, da vzame slovo, kajti v drž. zboru je izgubilo zanesljivo večino in kaj hoče ministerstvo, ako nima take v zboru za-se, ki vzprejeme ali zavrne lahko njegove predloge? — Angleška vlada nima volje podeliti svojih vojakov iz Egipta, ker še ondi brez tujih vojakov ni varno za tujce in če pokliče ona vojake svoje iz te dežele, treba pa bode, da jih pošlje katera druga država tje; tedaj naj ostane vse pri starem! — Nemško cesarstvo potrebuje še 110 milj. za to, da si oskrbi novih topov; se ve, da jih jej je toliko dovolje za letos, drugo leto pa pride še že novih milijonov. — Razprave o trgovinski pogodbi med Nemčijo in Italijo so končane, za obe strani neki dobro, kaj pa je kje z enako pogodbo naše države? Doslej še ni slišati, da je gotova. — Da se snide ruski car z nemškim cesarjem, to je bila želja nemške vlade, ali doslej se ji ni izpolnila in pravi se, da je neki mržnja med Nemčijo in Rusijo čemdalje huja. — Pri srbskem ministerstvu je velika kriza ali razpor: trije ministri so odstopili in njim se pridruži k malu četrti, kajti predsednik Pašić se že tudi kuja. — Turški sultan je poslal precej vojaštva na mejo Črnogore, ker se boji, da bi Črnogorci jo udarili čez mejo, na Tursko. — Grški kralj in kraljica sta bila te dni, na poti iz Danskega, na Dunaji in sta tudi s svitlim cesarjem govorila. — Tovnej smo rekli, da je o koleri v Afriki vse tiho in je torej brž že prenehala. To po žal, da ni, kajti pravi se, da le tamošnja vlada prikriva ljudem nevarnost in še torej ni konec kolere. — Iz Amerike se poroča o življenji v Chilenski republiki in to tako, da za tujce ni vabilo, naj bi prišli tje doli. Posebno po mestih se godi tujcem, Nemcem in pa mornarjem iz „zjedinenih držav“, včasih prav hudo. Če ni tepenja, pa jih denó v zapor ali pa jim odsodijo kar oboje. — V severni Ameriki dobijo menda k malu železnice, katere jim žene ne sopar, ampak elektrika. Iz tega pa pride za-nje dvojna korist: prihranijo kurila in vožnja bode še hitreja; sicer pa je poslednja ondi že doslej jako nagla. — Iz Kitajskega prihaja v novem času veliko manj čaja na Angleško, kakor svoje dni, vendar ga še pride tje za 280 milj. Žganje in čaj je najljubša pijača gentelmanov angleških. To pa ni hvala za-nje!

Za poduk in kratek čas.

Kako daleč se z nemškutarijo pride.

Igra v štirih dejanjih. Spisal J. Sattler.

(Dalje.)

II. Dejanje.

1. Prizor.

(Liza pospravlja po hiši ter briše mizo in klopi.)

Liza: Hvala Bogu, Jurij se vendar vrne. Pred enim tednom mi je pisal, da je vojna končana, in da pride ob kratkem domov. Očediti moram hišo in vse lepo pospraviti. To ga bode veselilo. Tudi jaz se radujem. Velika skrb se mi odvali s srca. On nama gotovo pomore iz zadrege, da Čuku plačava; saj je znal Turke klestiti. Oh, ta zviti Čuk, kako mi je denar vsiljeval! Podpisati sem mu morala menico ali „beksel“ do jeseni. Da bi le dobra letina bila!

2. Prizor.

Prejšnja in Jurij.

(Jurij odpre vrata in se zadene ob kljuko, da bi skoro pal: potem se opotekajoč zateče in objame Lizo.)

Liza: Jurče, si ti?

Jurij: Liza, jaz sem!

Liza: Kakšen si? Pokaži se. Naj se te nagledam! Zeló si shujšal. Oh Jezus! Oh ti siromak! Ti Jurček moj dragi! Kaj ti je? Otroci so v šoli; nemški se malo tolči učijo. Franček ima tako debele oči, kakor ti. Kočica se podira; hlevi se rušijo. Kaj sem jaz s senom imela dela! Podlesnikovi so mi pomagali. Kaj ti je? Ali nisi Jurij? (Liza zapazi brazgotino na Jurjevem licu) Za pet rán božjih, kaj je to?

Jurij: To ni nič... Turek me je s sabljo potipal, ali jaz sem tudi njega; bil sem v bolnišnici.

Liza: O Jezus!

Jurij: Ej muha.

Liza: Shujšal si, kakor smrt.

Jurij: (Guga se na nogah.) Ruhig!

Liza: Kaj ti je, si pijan?

Jurij: Ti... slab sem še. Ruhig! Dokončali smo Krieg; zdaj sem jaz gospod, razumeš? A to vidiš? (Kaže na medajlo.) Veš, kdo sem jaz? He? links, rechts! Heu, Stroh! seno, slama! slama, seno! halt! (Pri „halt“ se tako zadere, da Liza nekoliko korakov odskoči.)

Liza: Ali si znorel?

Jurij: Kako se imaš, Liza? Če ti pravim: Kako se imaš? to je, kako se imaš? Ali umeš nemški, baba nora? Herr, Herr! kdo je Herr? jaz sem Herr, veš!

Liza: Človek, kaj je s teboj?

Jurij: Kaj to tebe briga? Bos? Gib mir menaže! Razumeš?

Liza: (Jezno.) Kak jezik pa žlobudraš? Kaj je to, ne umeš slovenski? Morda si krivo verec! Resnico govori! Kaj so iz tebe naredili?

Jurij: Daj mi jesti.

Liza: Zdaj nimam nič pripravljenega. Počakaj malo.

Jurij: Ruhig Kerl! Daj mi denarja, da grem v krčmo; drugače ti razbijem lobanjo.

Liza: Moj Bog, veselila sem se te; zdaj pa prideš takšen domov. Tu imaš vse, kar premorem v hiši. Prosim te lepo, pridi hitro domov. (Odideta.) (Dalje prih.)

Smešnica 45. „Sedaj“, zagrozi župan porednemu ponočnjaku, ko ga pripelje pred nj občinški sluga, „sedaj bi ti že bilo na času, da se poboljšaš, če ne, pa dobiš drugokrat 24 ur!“ „Prosim“, vpraša porednež, „prosim, oče, kakih pa? Srebrnih ali zlatih?“

Razne stvari.

(K tretji in za to leto poslednji odborovi seji) družbe duhovnikov, ki se bode bodočo sredo, dne 11. t. m. ob 11. uri predpolodne vršila v škofijski pisarni, čč. gg. odbornike vljudno vabi Predsednik.

(Najvišje darilo.) Svitli cesar je daroval za ljudsko šolo v Bučah 200 gld. in požarni brambi v Kamnici 70 gld., obema iz lastnega premoženja.

(Mil. knezoškof) podali so se včeraj popoldne z brzovlakom na Dunaj ter ostanejo, kakor se sliši, pri zborovanji avstrijskih škofov tje do polovice tega meseca.

(Občinske volitve) bodo v Mariboru v dnevih 18., 20. in 23. novembra. Volilna borba ne bode brž prehuda, ako se dosedanji župan ne odtegne izvolitvi, kajti on ima in ž njim tudi več ali manj njegova stranka velike zasluge za razvoj našega mesta.

(Sodnijsko.) G. Viktor Pramberger, c. kr. okr. sodnik v Kozjem, pride na enako mesto v Velikovecu na Koroškem in g. Jož. Žmavec je dobil službo c. kr. avskultanta pri c. kr. okrajnih sodnijah na Štajarskem.

(Občni zbor.) Kat.-pol.-društvo v Konjicah bode v nedeljo dne 15. novembra 1891 ob treh popoldne zborovalo v dvorani „Posojilnice“ z naslednjim vspeedom: 1. Volitev novega odbora. 2. Govor o političnem pregledu. 3. Poročilo o delovanju deželnega zbora in 4. Razni navsveti. Domoljube in zaupne volilne može uljudno vabi odbor.

(V nedeljo) dne 8. novembra otvori se v št. Juriji pri Celji ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda in v Laskem trgu moška podružnica iste družbe.

(V pokoj) stopi 90letni Anton vit. Schmerling, predsednik najvišje c. kr. sodnije na Dunaji. Schmerling je „oče sedanjega volilnega reda“ in je tedaj kriv tudi krivice, ki se godi kmetom pri volitvah.

(Odvetnik.) Kakor se javlja, naseli se dr. Adolf Martinek za odvetnika na Ptuji.

(Spreobrnitev.) V ponedeljek, 16. okt. je bila 19letna luteranka Ana Burger v frančiškanski cerkvi v Mariboru v sv. katoliško cerkev sprejeta, in je toraj že sedma med tistimi, ki so letos pri čudodelni Materi Milosti zadobili največo milost, sv. vero.

(Vojaško.) Č. g. Jan. Klobovs, c. kr. vojaški kapelan v Mariboru, pride na enako mesto v Serajevo in le-sem pride ondašnji č. g. Luka Senjak iz Serajeva.

(Sprevodnik) J. Jerančič, doma iz Ljubljane, je padel zadnjo nedeljo blizu Hrastnika z vagona na železniški tir in je ostal na mestu mrtev.

(„Vestnik“) šolske družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ima letos poročilo tajnika č. g. A. Žlogarja in natančen pregled vseh podružnic te jako imenitne družbe.

(Kavarna.) V Celji prevzame osrednjo kavarno ali „Cafe Central“ g. Martin Urschko in „D. W.“ mu poje že sedaj hvalo, najbrž za to, da ga spravi po polnem na svojo stran, ali pa ga že ima v svojih „nemških vrečah“.

(Dijaški kuhinji v Mariboru) so poslali župljani sv. Križa nad Mariborom 5 fl. in iz Volčje vasi pri sv. Križi na Murskem polji je prišlo po učitelji g. J. Karbi nabranih 5 vreč krompirja, ena fižole in moke, dve merici pa pšena ter 2 kilo zaseke. Bog plati!

(Umrl) je včeraj dne 4. novembra č. g. Jožef Premož, duhovnik misijonske družbe sv. Vincencija v Ljubljani. Ranjei je bil doma od sv. Frančiška v Gorenji Savinjski dolini ter je dosegel 72. leto svoje dobe.

(Nesreča.) V nedeljo so v Trbovljah otroci se vozili z vozičkom, ki se rabi za prepeljevanje premoga. Ko so se peljali po glavnem tiru navzdol, prišla je 13 let stara deklica Roza Tržan pod voziček in predno so ga ustavili, je bilo dekle že mrtvo.

(V noči) 27. oktobra je vlomil nekdo v gostilno „k zlati kroni“ v Celji in je odnesel namiznice, žlice itd., poleg tega pa tudi smodke in sploh vse, kar mu je prišlo pod prste. Denarja je našel le za 2 fl.

(Veselje), veliko veselje je, ne v Izraelu, pač pa v mestni hiši v Celji, ker je odbor „sokolske družbe“ obsojen na nekaj goldinarjev globe — zavoljo razžaljenja ne vemo že prav, koga, ali sodimo, da časti mestnih redarjev.

(Sodniji) se je izročil M. Lah iz Podlož, ne kakor smo rekli v zadnjem listu, na Ptuji, ampak v Celji. Nesrečnež je torej vedel, da morilce sodijo v Celji.

(Neverjetno.) Okr. šolski nadzornik za Celjski okraj je g. J. Ambroschütz (Ambrožič) in močic ima posebno „piko“ na vrata pri šolskih poslopih. O tem vé kaj povedati krajni

šolski odbor pri sv. Lovrenci v Prišlinu blizu Celja. Pri tamošnji šoli so vrata, kakor je to naravno, spredaj, ali gosp. nadzorniku to ni po volji ter jih hoče prestaviti na zadnjo stran, se ve, da na stroške občine. Razumeje pa se, da se šolski svet brani tega nazadujaštva.

(Požar.) Dne 25. oktobra je nastal v gospodarskem poslopju Tom. Bolžarja, posestnika v Brstji pri Ptui, požar ter je k malu segel na poslopja še treh sosedov. Škode je neki nad 4.520 gld.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg.: Pajtler 11 fl. (ustn. dopl.), Vidovič 11 fl., Muha 5 fl. (letn. vpl. do l. 1895), Planinšek 1 fl.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Jož. Pihljar, kaplan v Makolah, stopi zarad bolehnosti iz službe. Prestavljena pa sta čč. gg. kaplana: M. Vurkele s Prihove v Šoštanj, J. Sušnik iz Vranskega na Teharje. Č. g. Jože Kostanjevec, kaplan na Dobovi, ostane na svojem mestu.

Listič uredništva. G. J. K. v M.: Zakaj se ne nahaja tudi Spitališka župnija v „Koledarji družbe sv. Mohorja“, ne vemo; vprašajte ali pri družbi sami v Celovci ali pa pri župnijstvu v Spitališi. — G. J. C. v O.: Kjer je vse že v plamenu, mar še naj mi pihamo? — G. J. K. v Ž.: Potrpite do prihodnjega lista! — G. K. L. na S.: Malo, pa sto uganili!

Loterijne številke:

Trst 31. oktobra 1891	38, 43, 85, 50, 68
Linc „ „	40, 31, 60, 64, 59

Velika žganjarija R. Wieser-ja v Hočah (Kötsch)

prideluje in razpošilja najboljšo in najcenejšo žganico. 19

Molitvenike,

v obeh deželnih jezikih,

v polusnje, usnje, kristal in kost vezane, priporoča v obilem številu in po najnižji ceni

Andrej Platzer,

poprej **Ed. Ferlinc,**

prodajalnica papirja, knjig in šolskih reči
v Mariboru.

Stari molitveniki se vežejo v usnje
za 40 kr. in več. 3-10

Novo cerkveno vino

v Kamnici, 4 polovnjakov, se boče v ponedeljek, dne 9. novembra ob 9. uri dopoldne po dražbi prodajalo.

Cerkveno predstojništvo.

Tinktura za želodec,

14-25

katero iz kineške rabarbare, kerhlikov-čevega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja **G. PICCOLI, lekar**, pri angelju v Ljubljani, je mehko, toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov ureja joče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje.

-- Razpošilja jo izdelovatelj v zaboječkih po 12 in več steklenic. Zaboječek z 12 stekl. velja gld. 1.36, z 55 stekl. 5 kg. teže, velja gld. 5.26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razpodajajo lekarnice: v Mariboru: Bancalari in König; v Ptui: Behrbalk; v Celji: Kupferschmid; v Gradci: Eichler, Nedwed, Trnkoczy in Franzé.

Dr. Rosa-jev zdravilni balzam

je več, kakor 30 let znano, prebavljanje, tek in odhod vetrov pospešujoče brez bolečin delujoče

domače zdravilo

Velika steklenica 1 gld.,
mala 50 kr., po pošti
20 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo natisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Zaloge blizo v vseh. lekarnah Avstrijsko-Ogerskega.

Tukaj se tudi dobi

Praško domače mazilo

pospešuje očiščenje in zacelenje ran na izvrsten način ter potolaži bolečine.

V škatljah à 35 kr.
in 25 kr.
po pošti 6 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo pritisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. Fragner v Pragi

št. 203-204, Kleinseite, lekarna pri „črnemu orlu“.

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan.

Sadna drevesa.

Iz kn. šk. drevesnice v „Windenu“ pri Mariboru prodaja se v jeseni in spomladi več tisoč močnih in zdravih jabolčnih dreves najboljših namiznih in gospodarskih sort s krepkimi koreninami in sicer tukaj eden komad po 35 kr. in 100 komadov po 30 gld.

Naročila sprejema kn. šk. oskrbnitvo „Windenu“ pri Mariboru. 1-3

V najem!

Pri sv. Petru nižje Maribora blizu cerkve se dobijo dve veliki sobi v najem, primerni za trgovca z drobnim blagom. Na tem prostoru je že več let trgovec z dobrim uspehom deloval.

Več se poizvé pri g. Jožefu Lorber pri sv. Petru nižje Maribora. 1-3

Lepa jabolčna drevesa,

najboljše vrste komad 30—35 kr.

Amerikanske trte,

izbrana vitis riparia in vitis solonis: ključice 100 komadov 1 gld.; s koreninami 100 komadov 3 gld. prodaja

Jože Janežič, 4-26
na Bizeljskem pri Brežicah.

Potrebno za hišo in pisarno.

V tiskarni sv. Cirila
v Mariboru
je ravno izšel in se dobi

Slovenski koledar
za leto 1892

Cena 20 kr., po
pošti 5 kr. več.

Tiskan v treh barvah.

Protin, revma,

trganje po udih, izpadanje lasov, ohromenje, bolezni v želodci in živcih se ne odstranijo s skrivnostnimi zdravili, temveč z mojim iz močnega, planinskega vina destiliranim **konjakom**, kateri se je poskusil kot najboljši duha in telo okrepčajoče in čudno delujoče zdravilo. Steklenica 1 fl. 20 kr. 4 steklenice se franko razpošiljajo. Se dobijo le naravnost pri 18

Benediktu Hertl, graščaku v Goliču pri Konjicah.

Janez Ogriz

puškar

v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

izdeluje in prodaja vsakovrstne nove puške in revolverje ter vse lovske priprave, patrone ter drugo streljivo po najnižjih cenah. — Puške so vse preskušene na c. kr. izkuševališči ter zaznamenovane z zvamko tega zavoda.

Za izbornost blaga jamči izdelovatelj. Stare puške popravljajo se cenno. Ceniki pošiljajo se brezplačno. 4-6

Preselitev!

Usojam svojim čč. kupcem in p. n. občinstvu uljudno naznaniti, da sem se s svojo

rokovičarsko prodajalnico

ustanovljena leta 1836

v gosposki ulici št. 16 v zgornjo gosposko ulico št. 24 nasproti kavarni Furche poprej Pichs preselil.

Izrekujoč svojim čč. kupcem za mi skazano zaupanje najtoplejo zahvalo prosim ob enem tudi v prihodnjic za obilen obisk in obljubim najboljše blago in točno postrežbo.

Maribor v septembru 1891.

S spoštovanjem

A. Buchta,

rokovičar in bandagist.

5-5